

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Sanctuario Lavretano Almæ Virginis Domo Relatio

Bartoli, Baldassare

Macerata, 1675

Cap. XIX. De Ciuili Regimine, ac ædificijs Sanctæ Domus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64934)

*De Civili Regimine, ac Edifi-
cijijs Sanctæ Domus.*

Cap. XIX.

Sanctuarij Lauretani Regimen-
ad instar Aulæ Regiæ institu-
tum, omni genere benignita-
tis, & charitatis tam in suos, quàm
in exteros excellit, vnde ex ratione
administrationis laus, & utilitas de-
riuat eximia.

Non mirum esse debet, quod tam
rectè disposita sint omnia, quippe
Summus Potifex Sanctæ Domui pro-
spiciendi studio, Patronum designa-
re solet authoritate, & vigilantia,
præstantem, quod munus, & decus
modo elucet in Cardinali Palutio,
qui de nobili Romanorum familia,
magna virtute, prudentiaque prædi-
tus, & à Clemente X. foeliciter nunc
imperante inter Nepotes adoptatus,
ad grauissima Sedis Apostolicæ ne-
gotia gerenda applicitus, Eminen-
tissimus de Alterijs cognomina-
tur. Is in Præsidentem residentem.

Ioannem Bussium Patritium Romanum doctrina, prudentia, & gubernandi peritia clarum elegit, qui pro Sacelli, ac Ciuitatis beneficio studiosè laborat, animoque indefexo excubat, eique cœteri Administri parere debent.

Tam ampla ei facultas confertur, vt in tota Pontificia Ditione (Alma remota Vrbe) de Sanctæ Domus rebus, & Administratorum actis, ius proferre, vinculis, alijsque pœnis afficere valet eos, qui Sanctuarij Diplomata negligere audeant. Si Reus hanc ob causam, vel aliam, per quam crimen habeatur grande, infugam se conijciat, anathematizatur, si autem veniam consequi cupit, Lauretum proficisci, & ad Ecclesiæ Valuas flexis genibus, iunctisque manibus cum facula flagrante cōmissum scelus expiare cogitur. Eadem pœna extenditur in Vectigalium Exactores, qui Edulia Lauretum inuehenda absq; pensione dimittere nolunt, id statutū est, quemadmodum Bullæ Iulij II. & Pauli V. annuūt, vt *Peregrini, & Confluentes vberius viuere possint.*

Potestate insuper Episcopali gaudet Lauretanus Præses, nam eius cum litteris Illyrici Alumni à quocunque Antistite Sacris Ordinibus initiari possunt, eiusdemque authoritate suffragante, Exules, aliique apud Curiam obnoxij, Sacellum deuotionis gratia inuisere cupientes, detineri, & vinculis astringi neutiquam valent, quæ immunitas per triduum Picenis; Exteris autem prout iter requirit, conceditur.

Quoniam vero Præses totum Regiminis onus ferre nequit, Cardinalis Patronus ei designat Iudicem, qui Locumtenens cognominatus, Ius dicit, & à Ciuiliū causarum tantum sententia ad Camerae Apostolicæ supremum Auditorem prouocare licet, illius autem mandata absque placito Cardinalis Patroni, seu Præsidis, executionem minimè Laureti sortiuntur.

Cum bona non pauca in Anconitano, Asculanoque Agro insint Sanctuarij Regimini, integra ei res est in vtraque Ciuitate forum cooptare, & apud illud suos Administros, & Co-

lonos criminis causa vocare va-
let.

Sub eodem Regimine tres insuper
extant Parochiales Ecclesiæ, nempe
in Auximi Ciuitate, in Oppidis Lu-
ponensi, & Monte Sancto.

Totidemque Capellaniæ, in Ec-
clesia videlicet Cathedrali Ciuitatis
Calliensis, in Templo Terræ Barchien-
sis, & penès Franciscanæ Familiæ
Patres de Obseruantia in Castro Si-
rolensi.

Quo ad *Ædificia*. Plura sunt Do-
micilia pro Sacris, laicisque Mini-
stris Lauretanae Domus, Collegia,
Xenodochia, & officinæ, nec non
Triclinia, Conclauia, Horrea, Cel-
lauinaria, Olearia, ac stabula. His
omissis, egregia est Pontificia Domus
sive Palatium regie magnificentiæ, la-
teque tripartitum per amplo cum
Atrio à Iulio II. Pont. Max. inchoa-
tum, potissima ex parte à Clemente
VII. & partim à Patrono Cardinali
Gallo extructum. Profunda subter il-
lud ad septuaginta passus in longitu-
dinem extensa, à duodecim fornici-
bus contacta, inest Cellauinaria cum
qua.

va: quadraginta, ac centum dolijs satis
 per amplis, ferroque cinctis, quorum
 npe vnum miræ magnitudinis ducentas,
 Lu: & decem sarcinas recipit, alterum,
 Ec: triplicis generis vina capit, nempe
 atis album, heluolum, & atrum. Custos
 ien: vero sinit, vt quique Peregrinorum,
 iliz & Confluentium ea delibare possit.
 Si:

Do: Supra Cellauinaria sunt horrea pro
 ini: frugibus, alijsque ruralibus concla-
 ia, uia. In ascensu ad Atrium, porticis
 n: exornatum, extant domicilia pro
 Del: Canonicis, & Beneficiarijs, Tricli-
 His: nium pro Aduenis, & Peregrinis Sa-
 us: cerdotibus, nec non Officina Aroma-
 la: taria, in qua trecena, vicenaque com-
 n: putantur vasa triplici ordine disposi-
 ta, à Duce Urbinate dono data,
 te: ac tam ingenuosè ad viuum à præ-
 ali: claro Pictore Raphaëli adumbrata,
 il: vt ferè animaræ reddantur Imagines,
 cu: quæ Veteris Codicis, & priscorum
 ci: acta Romanorum, Ouidij Nasonis
 m: Apologos, & octuaginta quatuor
 puerorum ioca exhibent. Multa
 in his vasibus sunt ita egregia, vt
 Magnus Hetturiæ Dux eorum Po-
 tiendi cupiditate flagrans, toti dem

argentea vasa æqualis ponderis se da-
turū exhibuit; Nec non Gallia Pictor
quinque horum Vasa, quatuor nem-
pe Euangelistarum, & Diui Pauli
adumbrata Imaginibus admiratus,
trium mille scutorum summato de-
monera Romana obtulit, vtraque au-
tem conditio in nubila fuit effusa.

Ex Atrio extenduntur aditus ad
Aulas, nimirum ad hospitia Princi-
pum, domiciliaque Antistitis, Præ-
sidis, & Ministrorum. Superius in
summitate extant Pœnitentiarij.

Amori mutuo tribuendum est, quod
Sanctæ Domus Regimen hospitio ex-
cipiat Principes non modo, sed Sedis
Apostolicæ Purpuratos. Istis solemn-
apparatu, ac vice prima tantum, ad
Vrbem aduentantibus, Præses siqui-
dem cum Equitatu, & curribus oc-
currit; Magistratus idem vrbane
eos alloquitur extra Portam Ciuita-
tis, vbi turma peditum adest armis in-
structa. Et in Ecclesiæ limine à Ca-
nonicis cum Clero faustis verbis ex-
cipiuntur.